ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 11ης Ιουλίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 1999/5/ΕΚ – Αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας του ραδιοεξοπλισμού και του τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού – Ύπαρξη εναρμονισμένων προτύπων – Ανάγκη να απευθυνθεί ο κατασκευαστής σε κοινοποιημένο οργανισμό – Αναγραφή του αναγνωριστικού αριθμού κοινοποιημένου οργανισμού»

Στην υπόθεση C-192/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία) με απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Απριλίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

COBRA SpA

κατά

Ministero dello Sviluppo economico,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Vajda (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Jürimäe και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Garofoli, avvocato dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Gattinara και D. Kukovec,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών (ΕΕ 1999, L 91, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 596/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009 (ΕΕ 2009, L 188, σ. 14) (στο εξής: οδηγία 1999/5).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της COBRA SpA και του Ministero dello Sviluppo economico (Υπουργείου Οικονομικής Ανάπτυξης, στο εξής: MISE) σχετικά με τη μη αναγραφή του αναγνωριστικού αριθμού του κοινοποιημένου οργανισμού επί των συσκευών που κατασκευάζει η COBRA και επί των συσκευασιών τους.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η οδηγία 1999/5 έχει καταργηθεί και αντικατασταθεί, από τις 13 Ιουνίου 2016, από την οδηγία 2014/53/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διαθεσιμότητα ραδιοεξοπλισμού στην αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/5/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 153, σ. 62). Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εξετάζεται υπό το πρίσμα της οδηγίας 1999/5.

4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 14, 27 και 32 της οδηγίας 1999/5 είχαν ως εξής:

«(14) [Εκτιμώντας] ότι θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε ο ραδιοεξοπλισμός και ο τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός να μην συνιστούν κάποιο κίνδυνο για την υγεία, ο οποίος θα μπορούσε να αποφευχθεί·

[…]

(27) [Εκτιμώντας] ότι, για τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος είναι επιθυμητή η ύπαρξη εναρμονισμένων προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατά το σχεδιασμό και την παραγωγή ραδιοεξοπλισμού και τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού· ότι η συμμόρφωση προς τα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα αποτελεί τεκμήριο της πιστότητας προς τις βασικές απαιτήσεις· ότι επιτρέπονται και άλλα μέσα απόδειξης της πιστότητας προς τις βασικές απαιτήσεις·

[…]

(32) [Εκτιμώντας] ότι θα πρέπει να επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία ραδιοεξοπλισμού και τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού που συμμορφούται με τις σχετικές βασικές απαιτήσεις· ότι η θέση σε λειτουργία του εξοπλισμού αυτού θα πρέπει να επιτρέπεται για τον σκοπό για τον οποίο προβλέπεται· ότι η θέση σε λειτουργία μπορεί να υπόκειται σε άδειες για τη χρήση του φάσματος των ραδιοσυχνοτήτων και την παροχή της σχετικής υπηρεσίας».

5 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, το οποίο έφερε τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής και στόχοι», προέβλεπε, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία καθιερώνει κανονιστικό πλαίσιο για τη διάθεση στην αγορά, την ελεύθερη κυκλοφορία και τη θέση σε λειτουργία στην Κοινότητα ραδιοεξοπλισμού και τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού.»

6 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Ορισμοί», προέβλεπε τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

γ) "ραδιοεξοπλισμός": προϊόν ή σχετικό κατασκευαστικό στοιχείο του, το οποίο είναι ικανό να αποκαταστήσει επικοινωνία μέσω εκπομπής ή/και λήψης ραδιοκυμάτων και το οποίο χρησιμοποιεί φάσμα που έχει παραχωρηθεί στις επίγειες/δορυφορικές ραδιοεπικοινωνίες·

[…]

η) "εναρμονισμένο πρότυπο": τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο φορέα τυποποίησης κατόπιν εντολής της Επιτροπής σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στην οδηγία 98/34/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ 1998, L 204, σ. 37),] με σκοπό την καθιέρωση ευρωπαϊκής απαίτησης, η συμμόρφωση προς την οποία δεν είναι υποχρεωτική».

7 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Βασικές απαιτήσεις», όριζε, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Οι ακόλουθες βασικές απαιτήσεις ισχύουν για όλες τις συσκευές:

α) η προστασία της υγείας ή της ασφάλειας των χρηστών καθώς και οποιουδήποτε άλλου προσώπου, συμπεριλαμβανομένων των στόχων της οδηγίας 73/23/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1973, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στο ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/002, σ. 58)], όσον αφορά τις απαιτήσεις ασφαλείας, αλλά χωρίς την επιβολή κατώτατου ορίου τάσης·

β) οι απαιτήσεις προστασίας της οδηγίας 89/336/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα (ΕΕ 1989, L 139, σ. 19)], όσον αφορά την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα.»

8 Το άρθρο 5 της οδηγίας 1999/5, με τίτλο «Εναρμονισμένα πρότυπα», προέβλεπε, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Εφόσον η συσκευή ανταποκρίνεται στα οικεία εναρμονισμένα πρότυπα, ή σε μέρη των προτύπων αυτών, των οποίων οι αριθμοί αναφοράς έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, τα κράτη μέλη τεκμαίρουν ότι υπάρχει συμμόρφωση με τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, όπως καλύπτονται από τα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα ή τα μέρη των προτύπων.»

9 Το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, το οποίο έφερε τον τίτλο «Θέση σε λειτουργία και δικαίωμα σύνδεσης», όριζε, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη θέση της συσκευής σε λειτουργία για το σκοπό για τον οποίο έχει σχεδιαστεί όταν συμμορφούται προς τις αντίστοιχες βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 και τις λοιπές σχετικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας.»

10 Το άρθρο 10 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Διαδικασίες για την αξιολόγηση της πιστότητας», είχε ως εξής:

«1. Οι προσδιοριζόμενες στο παρόν άρθρο διαδικασίες για την αξιολόγηση της πιστότητας πρέπει να χρησιμοποιούνται για απόδειξη της συμμόρφωσης της συσκευής προς όλες τις συναφείς βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3.

[…]

3. Ο τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός ο οποίος δεν χρησιμοποιεί το φάσμα που έχει παραχωρηθεί στις επίγειες/δορυφορικές ραδιοεπικοινωνίες και οι δέκτες ραδιοεξοπλισμού υπόκεινται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες που περιγράφονται στα παραρτήματα II, IV ή V.

4. Όταν ένας κατασκευαστής εφαρμόζει τα εναρμονισμένα πρότυπα του άρθρου 5, παράγραφος 1, ο ραδιοεξοπλισμός που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3 υπόκειται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες που περιγράφονται στα παραρτήματα III, IV ή V.

5. Όταν ένας κατασκευαστής δεν εφαρμόζει ή εφαρμόζει μόνο εν μέρει τα εναρμονισμένα πρότυπα του άρθρου 5, παράγραφος 1, ο ραδιοεξοπλισμός που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου υπόκειται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες που περιγράφονται στα παραρτήματα IV ή V.

[…]»

11 Το άρθρο 11 της ίδιας οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Κοινοποιημένοι οργανισμοί και εποπτεύουσες αρχές», προέβλεπε τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τους οργανισμούς που έχουν καθορίσει για την άσκηση των σχετικών καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 10. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα κριτήρια του παραρτήματος VI για την αξιολόγηση των οργανισμών που πρόκειται να καθορίσουν.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις εγκατεστημένες στην επικράτειά τους αρχές που διεξάγουν τα καθήκοντα εποπτείας που αφορούν τη λειτουργία της παρούσας οδηγίας.

[…]»

12 Το άρθρο 12 της οδηγίας 1999/5, με τίτλο «Σήμανση CE», προέβλεπε, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Συσκευή που συμμορφούται προς όλες τις συναφείς βασικές απαιτήσεις φέρει την αναφερόμενη στο παράρτημα VII σήμανση πιστότητας CE. Η σήμανση τίθεται υπό την ευθύνη του κατασκευαστή, του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του εντός της Κοινότητας ή του προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη διάθεση της συσκευής στην αγορά.

Όταν χρησιμοποιούνται οι διαδικασίες που καθορίζονται στα παραρτήματα III, IV ή V, η σήμανση συνοδεύεται από τον αναγνωριστικό αριθμό του κοινοποιημένου οργανισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 11. Επιπλέον ο ραδιοεξοπλισμός, πρέπει να συνοδεύεται από

αναγνωριστικό κωδικό κατηγορίας εξοπλισμού, εφόσον του έχει αποδοθεί τέτοιος κωδικός. Επί του εξοπλισμού δύναται να τοποθετηθεί οποιαδήποτε άλλη σήμανση υπό την προϋπόθεση ότι δεν μειώνεται η ορατότητα και αναγνωσιμότητα της σήμανσης CE.»

13 Το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας αυτής, σχετικά με τη διαδικασία για την αξιολόγηση της πιστότητας που αναφέρεται στο άρθρο 10, παράγραφος 4 (Εσωτερικός έλεγχος παραγωγής και ειδικές δοκιμές συσκευών), όριζε τα εξής:

«Το παρόν παράρτημα αποτελείται από το παράρτημα ΙΙ και από την ακόλουθη συμπληρωματική απαίτηση:

Για κάθε τύπο συσκευής, οι ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών πρέπει να διεξάγονται από τον κατασκευαστή ή για λογαριασμό του. Ο προσδιορισμός των σειρών των δοκιμών που θεωρούνται ουσιώδεις είναι αρμοδιότητα του κοινοποιημένου οργανισμού που επιλέγει ο κατασκευαστής, εκτός από τις περιπτώσεις όπου οι σειρές των δοκιμών καθορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα. Ο κοινοποιημένος οργανισμός λαμβάνει δεόντως υπόψη τις προηγούμενες αποφάσεις που ελήφθησαν από κοινού από τους κοινοποιημένους οργανισμούς.

Ο κατασκευαστής ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του που είναι εγκατεστημένος στην Κοινότητα ή το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την διάθεση της συσκευής στην αγορά δηλώνει ότι οι εν λόγω δοκιμές έχουν διεξαχθεί και ότι η συσκευή συμμορφώνεται προς τις βασικές απαιτήσεις και τοποθετεί τον αναγνωριστικό αριθμό του κοινοποιημένου οργανισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας παραγωγής.»

14 Κατά το σημείο 3 του παραρτήματος VII της εν λόγω οδηγίας, σχετικά με τη σήμανση εξοπλισμού που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, η σήμανση CE τίθεται επί του προϊόντος ή επί της αναγνωριστικής πινακίδας του. Επιπλέον, πρέπει να τίθεται επί της συσκευασίας, εάν υφίσταται, καθώς και στα συνοδευτικά έγγραφα.

Το ιταλικό δίκαιο

15 Το decreto legislativo n. 269 – Attuazione della direttiva 1999/5/CE riguardante le apparecchiature radio, le apparecchiature terminali di telecomunicazione ed il reciproco riconoscimento della loro conformità (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 269, περί μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 1999/5/ΕΚ σχετικά με τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών), της 9ης Μαΐου 2001 (τακτικό συμπλήρωμα στην GURI αριθ. 156, της 7ης Ιουλίου 2001, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα αριθ. 269/2001), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, προέβλεπε, στο άρθρο 11, παράγραφος 3, ότι «[ο] τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός ο οποίος δεν χρησιμοποιεί το φάσμα που έχει παραχωρηθεί στις επίγειες και δορυφορικές ραδιοεπικοινωνίες και οι δέκτες ραδιοεξοπλισμού υπόκεινται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας που περιγράφονται στα παραρτήματα ΙΙ, IV ή V τα οποία προσαρτώνται στο παρόν διάταγμα».

16 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 4, του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος, «[ό]ταν ο κατασκευαστής εφαρμόζει τα εναρμονισμένα πρότυπα που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, ο ραδιοεξοπλισμός που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3 υπόκειται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες που περιγράφονται στα παραρτήματα ΙΙΙ, IV ή V».

17 Το άρθρο 13 του ανωτέρω νομοθετικού διατάγματος όριζε ότι «[σ]υσκευή η οποία συμμορφούται προς όλες τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 και τυγχάνουν εφαρμογής φέρει την αναφερόμενη στο παράρτημα VII σήμανση πιστότητας CE. Η σήμανση αυτή τίθεται υπό την ευθύνη του κατασκευαστή, του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του

προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη διάθεση της συσκευής στην αγορά. Όταν χρησιμοποιούνται οι διαδικασίες που καθορίζονται στα παραρτήματα III, IV ή V του παρόντος διατάγματος, η σήμανση συνοδεύεται από τον αναγνωριστικό αριθμό του κοινοποιημένου οργανισμού που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 1».

18 Το παράρτημα III του ίδιου νομοθετικού διατάγματος προέβλεπε ότι, «για κάθε τύπο συσκευής, οι ουσιώδεις ραδιοδοκιμές διεξάγονται από τον κατασκευαστή ή για λογαριασμό του. Ο προσδιορισμός των δοκιμών που θεωρούνται ουσιώδεις είναι αρμοδιότητα κοινοποιημένου οργανισμού που επιλέγει ο κατασκευαστής, εκτός από τις περιπτώσεις όπου οι δοκιμές καθορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19 Η COBRA είναι εταιρία που δραστηριοποιείται στον κλάδο των ηλεκτρονικών ειδών ευρείας καταναλώσεως και εμπορεύεται, υπό το σήμα Pascal, αναμεταδότη οικιακής χρήσεως που εγκαθίσταται πλησίον πηγής ακουστικού ή οπτικού σήματος, λαμβάνει το σήμα από την πηγή αυτήν και το προωθεί για ακρόαση ή θέαση σε συσκευή τηλεοράσεως που βρίσκεται σε απόσταση έως και 100 μέτρων. Η προώθηση αυτή χρησιμοποιεί το ερτζιανό φάσμα, αποτελώντας συνεπώς μετάδοση ραδιοσυχνοτήτων.

20 Στην Ιταλία ο έλεγχος τέτοιου είδους συσκευών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του MISE. Κατά τη διάρκεια ελέγχου που διενεργήθηκε στις 18 Μαΐου 2011, διαπιστώθηκε ότι, στα τεμάχια συσκευών υπό το ανωτέρω σήμα τα οποία προσφέρονταν προς πώληση στο κοινό, ο αναγνωριστικός αριθμός κοινοποιημένου οργανισμού, κατά την έννοια της οδηγίας 1999/5, δεν αναγραφόταν ούτε επί της συσκευής ούτε επί της συσκευασίας της, αλλά αναφερόταν μόνο στο εγχειρίδιο οδηγιών που παρεχόταν μαζί με τη συσκευή.

21 Το MISE, εκτιμώντας ότι η μνεία αυτή έπρεπε να αναγράφεται επί της ίδιας της συσκευής προκειμένου να πληρούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται από την οδηγία 1999/5 και από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 269/2001, με το οποίο μεταφέρθηκε η εν λόγω οδηγία στο ιταλικό δίκαιο, προέβη στην κατάσχεση των συσκευών που κρίθηκαν παράτυπες και στην επιβολή κυρώσεως στην COBRA. Επιπλέον, με απόφαση της 22ας Ιουνίου 2011, το MISE διέταξε την εταιρία αυτή να προβεί στη συμμόρφωση των κατασχεθέντων τεμαχίων καθώς και εκείνων που είχαν ήδη κυκλοφορήσει στην ιταλική αγορά.

22 Η COBRA άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου Λατίου, Ιταλία) ισχυριζόμενη ότι η εν λόγω απόφαση στηριζόταν σε εσφαλμένη ερμηνεία της οδηγίας 1999/5 και, πιο συγκεκριμένα, του παραρτήματος III, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής. Το δικαστήριο αυτό απέρριψε την προσφυγή, κρίνοντας ότι η οδηγία 1999/5 και το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 269/2001 επιβάλλουν να αναγράφεται ο κοινοποιημένος οργανισμός που είναι υπεύθυνος για την ορθότητα του ελέγχου πιστότητας των συσκευών υπό το σήμα Pascal. Η COBRA άσκησε στη συνέχεια αναίρεση ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία) όπου και ήγειρε εκ νέου το ζήτημα του μη συμφώνου της επίμαχης αποφάσεως προς την οδηγία 1999/5.

23 Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) διαπιστώνει ότι οι εν λόγω συσκευές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 1999/5 λόγω του ότι συνιστούν ραδιοεξοπλισμό κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής. Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, η συμμόρφωση προς τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 τεκμαίρεται για τα προϊόντα που ανταποκρίνονται στα εναρμονισμένα πρότυπα. Επισημαίνει, εξάλλου, εμφανή ανακολουθία στην οδηγία 1999/5 όσον αφορά τη συμμόρφωση του ραδιοεξοπλισμού προς τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής. Σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας,

συσκευή που συμμορφούται προς όλες τις βασικές απαιτήσεις φέρει την προβλεπόμενη στο παράρτημα VII της οδηγίας αυτής σήμανση πιστότητας CE, όμως στην εν λόγω διάταξη προβλέπεται επίσης ότι, όταν χρησιμοποιείται η διαδικασία του παραρτήματος III της ίδιας οδηγίας, η σήμανση πρέπει να συνοδεύεται από τον αναγνωριστικό αριθμό του κοινοποιημένου οργανισμού. Αντιθέτως, κατά το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας), από το εν λόγω παράρτημα III προκύπτει ότι, όταν οι ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών που πρέπει να διεξάγονται έχουν καθοριστεί στα εναρμονισμένα πρότυπα, δεν απαιτείται να συνοδεύεται η τοποθέτηση της σημάνσεως «CE» από αναγραφή του αναγνωριστικού αριθμού του κοινοποιημένου οργανισμού.

24 Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) θεωρεί ότι η επιβολή της παρεμβάσεως κοινοποιημένου οργανισμού, ενώ υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι παράλογη και αντίθετη προς τις αρχές της αναλογικότητας και της καταλληλότητας. Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώνεται από την επεξηγηματική σημείωση της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας 1999/5, σύμφωνα με την οποία, όταν τα εναρμονισμένα πρότυπα αφορούν το σύνολο των ουσιωδών τεχνικών δοκιμών ραδιοεξοπλισμού, ο κατασκευαστής που συμμορφώνεται προς αυτά δεν υποχρεούται να αναγράψει τον αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού επί του προϊόντος.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η οδηγία [1999/5] την έννοια ότι ένας κατασκευαστής, οσάκις προσφεύγει στη διαδικασία που προβλέπεται από το παράρτημα III, δεύτερο εδάφιο, και ενώ υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών οι οποίες πρέπει να διεξάγονται, υποχρεούται να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό και να συνοδεύσει τη σήμανση CE (η οποία πιστοποιεί τη συμμόρφωση προς τις προβλεπόμενες από την εν λόγω οδηγία βασικές απαιτήσεις) με τον αναγνωριστικό αριθμό του εν λόγω κοινοποιημένου οργανισμού;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, υποχρεούται ο κατασκευαστής ο οποίος, αφού προσέφυγε στη διαδικασία του παραρτήματος III, δεύτερο εδάφιο, [της οδηγίας 1999/5] και ενώ υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών οι οποίες πρέπει να διεξάγονται, απευθύνθηκε αυτοβούλως σε κοινοποιημένο οργανισμό, ζητώντας από αυτόν να επικυρώσει τον κατάλογο των εν λόγω δοκιμών, να συνοδεύσει τη σήμανση CE, η οποία πιστοποιεί τη συμμόρφωση προς τις προβλεπόμενες από [την οδηγία αυτή] βασικές απαιτήσεις, με τον αναγνωριστικό αριθμό του κοινοποιημένου οργανισμού;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του δεύτερου ερωτήματος, υποχρεούται ο κατασκευαστής ο οποίος, αφού προσέφυγε στη διαδικασία του παραρτήματος III, δεύτερο εδάφιο, [της οδηγίας 1999/5], ενώ υφίστανται εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών οι οποίες πρέπει να διεξάγονται, και αφού, εν συνεχεία, απευθύνθηκε αυτοβούλως σε κοινοποιημένο οργανισμό, ζητώντας από αυτόν να επικυρώσει τον κατάλογο των εν λόγω δοκιμών, συνόδευσε αυτοβούλως το προϊόν με τον αναγνωριστικό αριθμό του οργανισμού στον οποίο απευθύνθηκε να αναγράφει τον αναγνωριστικό αριθμό του οργανισμού ομοίως επί του προϊόντος και επί της συσκευασίας του;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

26 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τη διάταξη περί παραπομπής δεν προκύπτει σαφώς η διαδικασία που ακολουθήθηκε από την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη για την αξιολόγηση της πιστότητας της επίμαχης συσκευής προς τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 1999/5. Ωστόσο, το δεύτερο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου στηρίζεται στην παραδοχή

ότι ο κατασκευαστής απευθύνθηκε σε κοινοποιημένο οργανισμό, αλλά μόνο για την επιβεβαίωση του καταλόγου των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών που έπρεπε να διεξαγάγει στο πλαίσιο εναρμονισμένων προτύπων. Συνεπώς, υπό το πρίσμα της παραδοχής αυτής πρέπει να δοθούν απαντήσεις στο αιτούν δικαστήριο, επιφορτίζοντάς το, όμως, να ελέγξει την ορθότητά της.

27 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο της 1, παράγραφος 1, η οδηγία 1999/5 εφαρμόζεται επί του ραδιοεξοπλισμού όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο γ′, της ίδιας οδηγίας. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η επίμαχη συσκευή αποτελεί ραδιοεξοπλισμό, κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως.

Επί του πρώτου ερωτήματος

28 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού, οσάκις προσφεύγει στη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα III, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής και χρησιμοποιεί εναρμονισμένα πρότυπα προκειμένου να καθορίσει τις σειρές δοκιμών που προβλέπονται στην ανωτέρω παράγραφο, υποχρεούται να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό όπως αυτός που αναφέρεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας και, συνεπώς, να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό του εν λόγω οργανισμού.

29 Όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα τους, αλλά και το όλο πλαίσιό τους καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-156/98, EU:C:2000:467, σκέψη 50, της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ., C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, σκέψη 54, καθώς και της 26ης Ιουλίου 2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, σκέψη 73).

30 Συναφώς, αυτό καθαυτό το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση ότι, όταν χρησιμοποιείται η διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας που προβλέπεται στο παράρτημα III της εν λόγω οδηγίας, η τοποθέτηση της σημάνσεως CE επί ραδιοεξοπλισμού απαιτεί η σήμανση αυτή να συνοδεύεται από τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού, ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

31 Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της παραπομπής του άρθρου 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας που προβλέπεται στο εν λόγω παράρτημα III, πρέπει, για τους σκοπούς της γραμματικής ερμηνείας της διατάξεως αυτής, να γίνει αναφορά στο γράμμα του εν λόγω παραρτήματος III.

32 Συναφώς, από το γράμμα του επίμαχου παραρτήματος, στο οποίο παραπέμπει το εν λόγω άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, προκύπτει ότι δεν απαιτείται σε όλες τις περιπτώσεις η παρέμβαση κοινοποιημένου οργανισμού κατά την προβλεπόμενη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας.

33 Πράγματι, πρώτον, στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας αξιολογήσεως, οι ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών διεξάγονται είτε από τον ίδιο «τον κατασκευαστή» είτε «για λογαριασμό του». Δεύτερον, το παράρτημα αυτό ορίζει ότι «ο προσδιορισμός των σειρών των δοκιμών που θεωρούνται ουσιώδεις είναι αρμοδιότητα του κοινοποιημένου οργανισμού που επιλέγει ο κατασκευαστής, εκτός από τις περιπτώσεις όπου οι σειρές των δοκιμών καθορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα».

34 Συνεπώς, από το γράμμα του παραρτήματος III της οδηγίας 1999/5 προκύπτει ότι η συμμόρφωση συσκευής προς τις βασικές απαιτήσεις, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, είναι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 3, μπορεί να βεβαιωθεί από τον ίδιο τον

κατασκευαστή εάν αυτός διεξήγαγε όλες τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών που καθορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα. Ως εκ τούτου, κατά το γράμμα και μόνον του παραρτήματος αυτού, η εν λόγω διαδικασία αξιολογήσεως δεν απαιτεί, σε όλες τις περιπτώσεις, την παρέμβαση κοινοποιημένου οργανισμού ούτε κατά την επιλογή των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών ούτε προκειμένου να διεξαχθούν οι εν λόγω σειρές δοκιμών.

35 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, όταν ο κατασκευαστής έχει προσφύγει στα εναρμονισμένα πρότυπα κατά τη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 1999/5, το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, υπό το πρίσμα του γράμματος του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί την παρέμβαση κοινοποιημένου οργανισμού, ούτε συνεπώς να συνοδεύεται η τοποθέτηση της σημάνσεως CE επί ραδιοεξοπλισμού από την αναγραφή του αναγνωριστικού αριθμού τέτοιου οργανισμού.

36 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5.

37 Πράγματι, διαφορετική ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή της παρεμβάσεως κοινοποιημένου οργανισμού σε περίπτωση κατά την οποία τεκμαίρεται ήδη η συμμόρφωση του επίμαχου ραδιοεξοπλισμού προς τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας.

38 Συναφώς, το άρθρο 10 της οδηγίας 1999/5 προβλέπει διαδικασίες αξιολογήσεως προκειμένου να βεβαιωθεί η συμμόρφωση συσκευής προς τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 αυτής. Το εν λόγω άρθρο 10 ορίζει, στην παράγραφο 4, ότι, όταν ένας κατασκευαστής εφαρμόζει τα εναρμονισμένα πρότυπα, ο ραδιοεξοπλισμός υπόκειται, κατ' επιλογήν του κατασκευαστή, στις διαδικασίες που περιγράφονται στα παραρτήματα ΙΙΙ, IV ή V της οδηγίας αυτής. Συνεπώς, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, η διαδικασία αξιολογήσεως που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας δεν καθιστά αναγκαία την παρέμβαση κοινοποιημένου οργανισμού σε όλες τις περιπτώσεις.

39 Επιπλέον, το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/5 προβλέπει ότι, εφόσον η συσκευή ανταποκρίνεται στα «εναρμονισμένα πρότυπα», τα οποία ορίζονται στο άρθρο 2, στοιχείο η', της οδηγίας αυτής «ως τεχνικ[ές] προδιαγραφ[ές] που έχ[ουν] εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης [...] με σκοπό την καθιέρωση ευρωπαϊκής απαίτησης, η συμμόρφωση προς τ[ις] οποί[ες] δεν είναι υποχρεωτική», προκύπτει ομοίως τεκμήριο συμμορφώσεως προς τις βασικές απαιτήσεις.

40 Το τεκμήριο αυτό ενισχύεται τόσο από την αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας 1999/5, η οποία προβλέπει ότι «η συμμόρφωση προς τα [...] εναρμονισμένα πρότυπα αποτελεί τεκμήριο της πιστότητας προς τις βασικές απαιτήσεις» και ότι «επιτρέπονται και άλλα μέσα απόδειξης της πιστότητας προς τις βασικές απαιτήσεις», όσο και από το παράρτημα ΙΙΙ της εν λόγω οδηγίας, το οποίο απαλλάσσει τον κατασκευαστή από το να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό για την προβλεπόμενη σε αυτό διαδικασία, εφόσον η πιστότητα των συσκευών αξιολογήθηκε με τη χρήση των εναρμονισμένων προτύπων.

41 Δεδομένου ότι η συμμόρφωση συσκευής προς τις βασικές απαιτήσεις τεκμαίρεται σε περίπτωση προσφυγής στα εναρμονισμένα πρότυπα και λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας που παρατίθεται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, σύμφωνα με την οποία δεν είναι απαραίτητη η συμμετοχή κοινοποιημένου οργανισμού όταν ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού έχει κάνει χρήση των προτύπων αυτών, δεν είναι δυνατό να επιβληθεί σε κατασκευαστή που προσφεύγει στα εναρμονισμένα πρότυπα, στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολογήσεως που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 1999/5, η υποχρέωση να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό και, συνεπώς, να συνοδεύσει τη σήμανση CE που τοποθετήθηκε επί ραδιοεξοπλισμού με τον αναγνωριστικό αριθμό του οργανισμού αυτού.

42 Επιπλέον, αυτή η ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 και του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας αυτής είναι σύμφωνη προς τον σκοπό που επιδιώκεται με την εν λόγω οδηγία. Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 14 και 32 της ίδιας οδηγίας προκύπτει ότι αποβλέπει στην εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων περιορίζοντας τα εμπόδια στην ελεύθερη αυτή κυκλοφορία στις εθνικές απαιτήσεις οι οποίες είναι απαραίτητες και αναλογικές, λαμβάνοντας ταυτόχρονα μέριμνα ώστε ο ραδιοεξοπλισμός να μη συνιστά κάποιο κίνδυνο για την υγεία ο οποίος θα μπορούσε να αποφευχθεί.

43 Συναφώς, κατά το άρθρο 1, η οδηγία 1999/5 καθιερώνει επομένως κανονιστικό πλαίσιο για τη διάθεση στην αγορά, την ελεύθερη κυκλοφορία και τη θέση σε λειτουργία στην Ένωση τέτοιου εξοπλισμού. Εξάλλου, το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη θέση σε λειτουργία του εξοπλισμού αυτού για τον σκοπό για τον οποίο έχει σχεδιαστεί όταν «συμμορφούται προς τις βασικές απαιτήσεις». Οι απαιτήσεις αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 1999/5 και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των χρηστών.

44 Συνεπώς, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 39 και 40 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 5 της οδηγίας 1999/5 καθιερώνει τεκμήριο σύμφωνα με το οποίο εφόσον η συσκευή ανταποκρίνεται στα εναρμονισμένα πρότυπα πληρούνται οι βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής. Ως εκ τούτου, σε μια τέτοια περίπτωση, δεν είναι απαραίτητη η παρέμβαση κοινοποιημένου οργανισμού για να διασφαλίσει ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν ενέχει κάποιο κίνδυνο για την υγεία ο οποίος θα μπορούσε να αποφευχθεί και, συνεπώς, δεν είναι ομοίως απαραίτητη για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των χρηστών.

45 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το ότι η λειτουργία του κοινοποιημένου οργανισμού, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/5, συνίσταται μόνο στην άσκηση «των σχετικών καθηκόντων» που αναφέρονται στο άρθρο 10 της οδηγίας αυτής, και όχι στη βεβαίωση της πιστότητας όλων των συσκευών προς τις βασικές απαιτήσεις του άρθρου 3 της οδηγίας.

46 Εξάλλου, πέραν από την ανάλυση του γράμματος και του πλαισίου του άρθρου 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 καθώς και του σκοπού της, η ερμηνεία που παρατίθεται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως επιβεβαιώνεται και από την επεξηγηματική σημείωση της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας 1999/5. Από το τμήμα της σημειώσεως αυτής το οποίο φέρει τον τίτλο «*Ασάφεια στο Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας*» («Ambiguity in Annex III to the Directive») προκύπτει ότι, οσάκις τα εναρμονισμένα πρότυπα υποδεικνύουν το σύνολο των ουσιωδών σειρών τεχνικών δοκιμών ραδιοεξοπλισμού, ο κατασκευαστής που συμμορφούται προς αυτά δεν υποχρεούται να αναγράψει τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού επί του εξοπλισμού αυτού. Στην εν λόγω σημείωση υπογραμμίζεται ότι, όταν ο κατασκευαστής προσφεύγει σε εναρμονισμένα πρότυπα, δεν συμμετέχει κοινοποιημένος οργανισμός στη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 1999/5 και ότι, συνεπώς, δεν τυγχάνει εφαρμογής η προβλεπόμενη στο άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής υποχρέωση.

47 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού, οσάκις προσφεύγει στη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙΙ, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας και χρησιμοποιεί εναρμονισμένα πρότυπα προκειμένου να καθορίσει τις σειρές δοκιμών που διαλαμβάνονται στην παράγραφο αυτή, δεν υποχρεούται να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό, όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, και, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό του εν λόγω οργανισμού.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

48 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού, ο οποίος εφάρμοσε τη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα III της οδηγίας αυτής προσφεύγοντας στα εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών που πρέπει να διεξάγονται, υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού στον οποίο απευθύνθηκε αυτοβούλως, χωρίς να υπέχει σχετική υποχρέωση για την επιβεβαίωση του καταλόγου των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών που περιλαμβάνονται στα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα.

49 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, ένας τέτοιος κατασκευαστής δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού, όταν έχει απευθυνθεί αυτοβούλως στον τελευταίο για την επιβεβαίωση του καταλόγου των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών που περιλαμβάνονται στα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα.

50 Πράγματι, στο μέτρο που, όταν ένας κατασκευαστής προσφεύγει στη διαδικασία αξιολογήσεως της πιστότητας που προβλέπεται από το παράρτημα III, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 και χρησιμοποιεί εναρμονισμένα πρότυπα προκειμένου να καθορίσει τις σειρές δοκιμών που αναφέρονται στο εν λόγω εδάφιο, δεν υποχρεούται να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό και, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό του οργανισμού αυτού, ο κατασκευαστής αυτός δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό τέτοιου οργανισμού εφόσον προσέφυγε σε αυτόν αυτοβούλως.

51 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, και λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, στην περίπτωση που ο κοινοποιημένος οργανισμός δεν είναι υπεύθυνος για την επιλογή των εν λόγω σειρών δοκιμών, η υποχρέωση αναγραφής του αναγνωριστικού αριθμού του δεν θα είχε νόημα.

52 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5 έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού ο οποίος εφάρμοσε τη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα III της εν λόγω οδηγίας, προσφεύγοντας στα εναρμονισμένα πρότυπα που καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών που πρέπει να διεξάγονται, δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού στον οποίον απευθύνθηκε αυτοβούλως, χωρίς να υπέχει σχετική υποχρέωση για την επιβεβαίωση του καταλόγου των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών που περιλαμβάνονται στα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα.

Επί του τρίτου ερωτήματος

53 Κατόπιν των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

54 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 596/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού, οσάκις προσφεύγει στη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα III, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας και χρησιμοποιεί εναρμονισμένα πρότυπα προκειμένου να καθορίσει τις σειρές δοκιμών που διαλαμβάνονται στην παράγραφο αυτή, δεν υποχρεούται να απευθυνθεί σε κοινοποιημένο οργανισμό, όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, και, ως εκ τούτου, δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό του εν λόγω οργανισμού.**

2) **Το άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/5, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 596/2009, έχει την έννοια ότι ο κατασκευαστής ραδιοεξοπλισμού ο οποίος εφάρμοσε τη διαδικασία που προβλέπεται στο παράρτημα III της εν λόγω οδηγίας, προσφεύγοντας στα εναρμονισμένα πρότυπα τα οποία καθορίζουν τις ουσιώδεις σειρές ραδιοδοκιμών που πρέπει να διεξάγονται, δεν υποχρεούται να συνοδεύσει τη σήμανση CE με τον αναγνωριστικό αριθμό κοινοποιημένου οργανισμού στον οποίο απευθύνθηκε αυτοβούλως, χωρίς να υπέχει σχετική υποχρέωση για την επιβεβαίωση του καταλόγου των ουσιωδών σειρών ραδιοδοκιμών που περιλαμβάνονται στα εν λόγω εναρμονισμένα πρότυπα.**

(υπογραφές)